

УДК 061.2(100):341.215.4-054.72

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.37.20>

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Галина Луцишин

*Національний університет «Львівська політехніка»,
Інститут гуманітарних та соціальних наук,
кафедра політології та міжнародних відносин
вул. Степана Бандери, 12, 79000, м. Львів, Україна*

Ярина Завада

*Національний університет «Львівська політехніка»,
Інститут гуманітарних та соціальних наук,
кафедра політології та міжнародних відносин
вул. Степана Бандери, 12, 79000, м. Львів, Україна*

У статті досліджено діяльність міжнародних організацій щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Проблема вимушеної міграції сьогодні набуває глобального характеру, адже більшість військових конфліктів супроводжується появою внутрішньо переміщених осіб, біженців та гуманітарними кризами. З початком збройної агресії Російської Федерації проти України надзвичайно актуальним є питання забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, оскільки з весни 2014 року в країні близько півтора мільйони осіб вимушені були покинути своє місце проживання.

Проаналізовано роль ООН, які надають допомогу у вирішенні питань внутрішньо переміщених осіб в Україні. Не менш важливою є Програми ООН із відновлення та розбудови миру, що забезпечує пріоритетні потреби постраждалих внаслідок збройного конфлікту на сході України. Варто наголосити, що в Україні активно займається захистом прав внутрішньо переміщених осіб Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. УВКБ ООН надає різноманітні види допомоги внутрішньо переміщеним особам: безпосередньо чи через партнерські організації. Власне, це може бути як тимчасове житло, так і мінімальна фінансова допомога.

Окреслено роботу Ради Європи, яка спільно з українською владою та відповідними партнерами допомагає подолати виклики, спричинені внутрішнім переміщенням осіб. Діяльність Ради Європи щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні реалізовується в межах відповідних проектів, що фінансуються добровільними внесками країн – учасниць Ради Європи та здійснюються за сприяння українських владних структур різних рівнів.

Визначено, що вся робота та координація міжнародних організацій відбувається на основі Глобального плану гуманітарного реагування (ПГР), в якій закладена оцінка ситуації щодо населення окупованих територій та ВПО. Робота на основі цього плану здійснюється з розподілом на основні кластери та відповідно до цих кластерів аналізуються основні потреби населення та результати задоволення цих потреб.

Ключові слова: внутрішньо переміщена особа (ВПО), захист прав людини, ООН, РЄ, ЄС, Україна.

У контексті подій останніх років в Україні надзвичайно актуальним є питання забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, оскільки з весни 2014 року в країні близько півтора мільйони осіб вимушені були покинути свої домівки на тимчасово окупованих територіях. Україна, як і інші країни колишнього Радянського Союзу, які зазнали воєнної агресії з боку Російської Федерації (Грузія, Молдова), була абсолютно не готовою до само-

стійного вирішення проблеми вимушеного внутрішнього переміщення населення, тому вагомого значення набула співпраця з міжнародними організаціями щодо розробки відповідних нормативно-правових актів, застосування міжнародного досвіду, а також залучення зовнішньої фінансової допомоги задля належного забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб.

Основу джерельної бази дослідження становлять нормативно-правові документи, зокрема Закон України «Про захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»[6], Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»[7]. Важливим для роз'яснення сутності поняття «внутрішньо переміщена особа» у контексті міжнародно-правових норм та стандартів в ході дослідження стали Керівні принципи з питання про переміщення осіб всередині країни. Для аналізу проблеми використовувалися статистичні дані, які відображені на офіційному веб-сайті Управління Верховного комісара ООН у справах біженців [15].

Аналіз діяльності міжнародних організацій з питань підтримки ВПО знаходить своє відображення у звітах та аналітичних записках самих організацій, а саме: Міжнародної організації з міграції (ІОМ), спільних зведених звітах Агентства Організації Об'єднаних Націй, Європейського союзу, Світового Банку, представництва України у Європейському Союзі (ЄС), Гуманітарного офісу ЄС, Міжнародного благодійного фонду «КАРІТАС УКРАЇНА», Міжнародного фонду «Відродження» та інших організацій, що сьогодні виконують додаткову аналітичну роботу із статистичного дослідження проблем ВПО в Україні загалом.

Якщо розглядати наукові дослідження, пов'язані із внутрішніми міграціями в Україні та основними проблемами ВПО, то необхідно зазначити праці таких вітчизняних вчених, як І.О. Аракелова[4], І. Алімова[3], К.О. Крахмальова [9], О.А. Малиновська [10], В. Смаль [13], О. Позняк [13], Є.В. Соловійов [14] та інші.

Проблема внутрішньо переміщених осіб в Україні активно досліджується Національною моніторинговою системою щодо внутрішньо переміщених осіб, яка проводиться Агентством ООН з питань міграції (МОМ) у партнерстві з МТОТ[2] та Мінсоцполітики для регулярного збору, опрацювання та поширення інформації про ситуацію у сфері переміщення. Також у роботі використано результати опитування, яке регулярно проводить МОМ щодо ситуації з внутрішньо переміщеними особами в Україні. У статті також використано звіти таких міжнародних організацій, як Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) [15] та інші.

Мета дослідження полягає в аналізі особливостей діяльності міжнародних організацій щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Міжнародна спільнота почала вживати заходи до визначення правового статусу внутрішньо переміщених осіб і захисту їхніх прав ще на початку 90-х років ХХ ст. Проблема вимушеної міграції сьогодні набуває глобального характеру, адже більшість військових конфліктів супроводжується появою внутрішньо переміщених осіб, біженців та гуманітарними кризами. Так, 18 червня 2021 року Управління Верховного комісара ООН у справах біженців оприлюднило щорічний звіт ООН, у якому йдеться про 82,4 млн внутрішньо переміщених осіб. Також наголошувалось на тому, що кількість вимушених мігрантів у всьому світі досягла найвищої позначки з часів Другої світової війни, а за останні 20 років кількість переміщених осіб у світі зросла вдвічі [8]. Зважаючи на кількість вимушених мігрантів, сьогодні досить гостро постає питання належного забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, залучення міжнародних організацій та зміцнення регіонального та міжнародного співробітництва щодо цього питання.

В умовах гібридної війни, анексії Автономної Республіки Крим, масових порушень прав людини як на території Автономної Республіки Крим, так і на тимчасово окупованих територіях Сходу України, виникла проблема вимушеної міграції населення та належного захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Станом на 30 листопада 2020 року, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, взято на облік 1 458 999 переселенців з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим [11]. У результаті Україна посідає дев'яте місце у світі за кількістю внутрішньо переміщених осіб та перше – на європейському континенті.

В Україні внутрішньо переміщені особи зіткнулися з проблемою здійснення своїх прав, гарантованих Конституцією: трудових, соціальних та виборчих прав, захисту права власності, відновлення втрачених ідентифікуючих документів тощо. Попри прийнятий Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [6], чинне законодавство недосконале та не містить належних і ефективних правових, зокрема організаційних і процедурних, механізмів забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, тому вагомими кроками у вирішенні цього питання є застосування зарубіжного досвіду та залучення міжнародних організацій для сприяння у забезпеченні прав внутрішньо переміщених осіб.

В Україні порівняно мало комплексних наукових досліджень діяльності міжнародних організацій в Україні щодо забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб та напрацювання відповідних нормативно-правових механізмів. У вітчизняній правовій доктрині приділено увагу дослідженню природи Керівних принципів, вироблених ООН, щодо осіб, недобровільно переміщених всередині країн, аналізу досвіду розв'язання проблем внутрішньо переміщених осіб в Азербайджані, Грузії та Молдові, а також окремим аспектам конституційно-правового та адміністративно-правового статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Сьогодні в Україні діють вісім кластерів, в межах яких координується гуманітарна допомога: кластери надання притулку, захист, охорона здоров'я і забезпечення харчування, освіта, водопостачання, санітарія і гігієна, первинна реабілітація та надання засобів для існування. Партнери з кластеру Продовольча безпека і логістика працюють на всій території країни, зосереджуючи увагу на ситуації на Сході України, особливо на територіях, близьких до «лінії зіткнення» і непідконтрольних державі. Партнери кластеру спільно здійснюють моніторинг ситуації і вживають відповідних заходів [4, с. 20–22].

Робота та координація міжнародних організацій відбувається на основі Плану стратегічного гуманітарного реагування, в який закладена оцінка ситуації щодо внутрішньо переміщених осіб та оцінка ресурсів, які потрібно залучити. Аналіз здійснюється на основі кластерного підходу. В межах цього підходу визначається набір проблемних сфер (освіта, тимчасовий притулок, продовольча безпека, охорона здоров'я / харчування, засоби до існування / якнайшвидше відновлення, захист, водопостачання, санітарія та гігієна і загальна координація), в межах яких працюють відповідальні організації та визначається цільова група, яка отримуватиме допомогу.

Питання співпраці України з міжнародними організаціями щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб охоплює ряд аспектів, пов'язаних передусім зі становленням відповідної нормативно-правової бази шляхом приведення українського законодавства у відповідність до міжнародних норм, що стосуються внутрішньо переміщених осіб. Вагоме значення у цьому процесі має застосування Керівних принципів з питання про переміщення осіб всередині країни, розроблених Організацією Об'єднаних Націй, як уніфікованого документу, який узагальнив наявні в міжнародному праві засади та керівні

принципи у напрямку захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Також надзвичайно важливим є налагодження конструктивного діалогу та безпосередньої співпраці з міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, до компетенції яких входить вирішення питань щодо внутрішньо переміщених осіб. Планування та координація діяльності міжнародних організацій відбувається на основі Плану стратегічного гуманітарного реагування та передбачає застосування кластерного підходу в аналізі та оцінці поточної ситуації, що вимагає значних зусиль і від національних інститутів, оскільки вони повинні справлятися з надзвичайною ситуацією і координувати дії всіх гуманітарних організацій, які залучені до допомоги. Також у контексті підвищення ефективності роботи з міжнародними донорами особливої уваги потребує напрацювання ефективних механізмів надання гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам від міжнародних донорів, зокрема через удосконалення вітчизняного законодавства у цій сфері.

Від самого початку конфлікту УВКБ Організації Об'єднаних Націй займається захистом прав внутрішньо переміщених осіб в Україні. УВКБ ООН надає різноманітні види допомоги внутрішньо переміщеним особам: безпосередньо чи через партнерські організації. Як гуманітарна допомога постраждалому населенню після переміщення або як допомога взимку можуть надаватися непродовольчі товари: ковдри, кухонні набори, одяг, вугілля чи інші товари. Допомога в умовах надзвичайної ситуації може включати життєво важливу допомогу, таку як тимчасове житло або мінімальна фінансова допомога [15].

З метою покращення ефективності своєї роботи УВКБ Організації Об'єднаних Націй активно залучає підмандатних осіб до розробки довгострокових рішень для задоволення потреб постраждалих громад. Судячи із досвіду, використання такого підходу дозволяє досягти кращих результатів у напрямку захисту та покращити життя постраждалих громад [1].

Програму ООН із відновлення та розбудови миру реалізують чотири агентства Організації Об'єднаних Націй: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) [1].

Програма ООН із відновлення та розбудови миру забезпечує пріоритетні потреби на сході України ще з початку збройного конфлікту навесні 2014 року. Програма спрямована на зміцнення громадської безпеки та соціальної згуртованості, підтримку відбудови економіки постраждалих від конфлікту громад і реалізацію реформ децентралізації влади та охорони здоров'я на підконтрольних уряду України територіях Донецької та Луганської областей.

Таким чином, серед міжнародних організацій, що надають Україні допомогу у вирішенні питань внутрішньо переміщених осіб, ООН відіграє чи не найбільш значиму роль завдяки активній діяльності Управління Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, що включає гуманітарну допомогу, роботу з громадськими групами, розробку спільно з партнерами та українською владою довгострокових рішень для переміщеного населення та надання правової допомоги та захисту постраждалому населенню. Не менш важливою є робота Програми ООН із відновлення та розбудови миру, що забезпечує пріоритетні потреби постраждалих внаслідок збройного конфлікту на сході України ще з весни 2014 року.

Рада Європи співпрацює з українською владою та відповідними партнерами у реагуванні на системні виклики, спричинені внутрішнім переміщенням. Такі дії ґрунтуються на принципі рівного ставлення до громадян та визнанні спеціальних потреб внутрішньо

переміщених осіб й інших уразливих груп, які відчули наслідки конфлікту. Діяльність Ради Європи щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні реалізовується в межах відповідних проєктів, що фінансуються добровільними внесками країн – учасниць Ради Європи та здійснюються за сприяння українських владних структур різних рівнів [5].

Перший Проєкт Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні» був покликаний сприяти дотриманню стандартів Ради Європи під час вироблення державної політики щодо реагування на вимушене переміщення населення та сприяти посиленню захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб [12].

Найбільш відомими міжнародними організаціями та проєктом міжнародної допомоги, що активно продовжують свою роботу в Україні, є Агенство ООН у справах біженців, Дитячий фонд ООН (UNICEF), Людина в біді (People In Need), Врятуймо дітей (Save the Children), Червоний Хрест, Лікарі без кордонів (MSF), АДРА, USAID, Карітас, Програма розвитку ООН (UNDP), Міжнародна організація з міграції (IOM), Служби підтримки стабілізації (Stabilization Support Services), Фундація з прав людини (Human rights foundation) та інші.

Особливістю надання гуманітарної допомоги для України, є те, що кошти виділяються не лише міжнародними організаціями, благодійними фондами та урядами зарубіжних країн, а й окремими громадянами цих країн. Поряд з потужним волонтерським рухом це свідчить про досить високий рівень солідарності громадян Європи та країн світу з українським народом. Насамперед це такі країни, як Польща, Латвія, Чехія, США та Канада [13].

Якщо узагальнювати інформацію щодо міжнародної допомоги, що присутня сьогодні, то можна визначити основні фінансові інструменти:

- міжнародні інструменти кредитування: інвестиційне фінансування, переорієнтація наявних проєктів;
- міжнародне грантове фінансування: гранти, складають велику частину фінансування, суми залишаються меншими порівняно із зовнішнім фінансуванням через позики. Гранти особливо важливі у тих напрямках, де поставлена мета подолання проблем соціальної єдності, стабільності та примирення;
- міжнародна технічна допомога – фінансові та інші ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України.

Уся робота та координація міжнародних організацій відбувається на основі Глобального плану гуманітарного реагування (ПГР), в який закладена оцінка ситуації щодо населення окупованих територій та ВПО і оцінка ресурсів, які потрібно залучити. Робота на основі цього плану здійснюється з розподілом на основні кластери та відповідно до цих кластерів аналізуються основні потреби населення та результати задоволення цих потреб наприкінці періоду. Основними кластерами, за якими здійснюється допомога ВПО, є: освіта, житло та непродовольча допомога, продовольча допомога, охорона здоров'я та харчування, забезпечення доходів та раннє відновлення, захист, вода, санітарія та гігієна [14].

Основними напрямками, за якими здійснюється робота міжнародних донорів щодо ВПО в Україні, є:

- грошова допомога на придбання продуктів харчування, гігієнічних засобів, медикаментів і лікування;
- товарна допомога у вигляді наборів з продуктами харчування і гігієнічними засобами;
- допомога із фінансування тимчасового житла внутрішньо переміщеним особам;

- опіка дітьми ВПО, їх соціалізація, виховна та культурно-масова робота;
- програми з відновлення житла: допомога на проведення ремонтних робіт, допомога будівельними матеріалами, проведення відновлювальних робіт (більше стосується переселенців, що проживають на лінії розмежування);
- психологічна допомога ВПО, як індивідуального, так і групового характеру;
- працевлаштування та освіта: заходи із організації навчальних програм, програм підвищення кваліфікації, сприяння у працевлаштуванні;
- підтримка та розвиток малого та середньо бізнесу через грантові програми, юридичні консультації та підтримку і впровадження стартапів переселенців;
- підтримка економічної активності переселенців за допомогою впровадження соціального підприємництва [4, с. 25].

Гуманітарне реагування вимагає узгоджених дій багатьох учасників кластерів. Узгодження дій на національному, регіональному та місцевому рівнях та між усіма партнерами, в тому числі органами влади, Організацією Об'єднаних Націй та іншими міжнародними організаціями, національними та міжнародними неурядовими організаціями та донорами, має важливе значення для забезпечення стратегічного, принципового реагування на потреби найуразливіших, мобілізації ресурсів та запровадження надійної системи моніторингу.

Попри недостатню активність уряду України щодо сприяння місцевій інтеграції, міжнародні партнери реалізували проєкти, спрямовані на підтримку переміщених осіб та надання послуг у приймаючих регіонах. Більшість проєктів зосереджені на житлі, освіті, допомозі у притулку, підготовці робочих місць та наданні соціальних послуг, щоб допомогти переміщеним особам інтегруватися на місцевому рівні та допомозі ВПО, які намагаються повернутися на територію на лінії розмежування із окупованими територіями, на перебудову їх житла, що постраждало від воєнних дій [10, с. 155–158].

Ефективність роботи міжнародних донорів в Україні напряму залежить від наявної інфраструктури за регіонами та загалом по країні, діяльності громадських організацій на території України, їх ефективності та розгалуженості мережі, узгодженості роботи інституцій в країні (існування установ, що можуть координувати зусилля донорів щодо ВПО), фінансової підтримки урядом міжнародних програм тощо.

Із аналітичних звітів міжнародних донорів можна виділити основні рекомендації щодо подальшої допомоги ВПО, а саме:

- експерти вважають, що необхідно зменшувати розміри безповоротної гуманітарної допомоги, акцентуючи увагу на програмах із працевлаштування, освіти та розвитку малого та середнього бізнесу, що евакуйований із окупованих територій;
- ретельніше обирати аудиторію для надання допомоги на основі моніторингу потреб;
- збільшувати кількість та розширювати програми підтримки ВПО у «сірій» зоні та сільській місцевості.

Таким чином, питання забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб повинне бути одним із пріоритетних завдань будь-якого державного апарату та потребує розробки чіткого плану дій не лише сьогодні, а й на довгострокову перспективу. Важливе значення має кооперація держави та громадянського суспільства задля всебічної допомоги внутрішньо переміщеним особам та сприяння у вирішенні проблем, з якими стикається ця категорія населення.

Отже, серед міжнародних організацій ООН є найбільш дієвою організацією, яка надає Україні допомогу у вирішенні питань внутрішньо переміщених осіб,

насамперед через активну діяльність Управління Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців. Не менш важливою є робота Програми ООН із відновлення та розбудови миру, що забезпечує пріоритетні потреби постраждалих внаслідок збройного конфлікту на сході України ще з весни 2014 року. Особливу роль у цьому контексті відіграє Рада Європи, яка співпрацює з українською владою та відповідними партнерами у реагуванні на системні виклики, спричинені внутрішнім переміщенням.

Список використаної літератури

1. Protecting Internally Displaced Persons: A Manual for Law and Policymakers. Brookings Institution. University of Bern: Project on Internal Displacement. 2008. P. 282 p. URL: <http://www.unhcr.org/50f955599.pdf>
2. Агентство ООН з питань міграції // ІОМ МОМ. URL: <https://iom.org.ua/ua> (дата звернення: 25.06.2021).
3. Алімова І. Практика зарубіжних країн у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб: досвід для України. *Ефективність державного управління*. 2017. вип. 3 (52). ч. 1. С. 54–63.
4. Аракелова І.О. Гуманітарна допомога міжнародних організацій-донорів постраждалим від воєнного конфлікту в Україні. *Менеджер*. 2016. № 1. С. 18–26.
5. Вирішення майнових питань біженців і внутрішньо переміщених осіб: Резолюція 1708 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи від 28 січня 2010 р. Рада Європи. URL: <https://rm.coe.int/16806b5a6d>.
6. Закон України Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 1. ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 01.07.2021).
7. Закон України Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 26. ст.892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення: 23.06.2021).
8. Звіт УВКБ ООН про глобальні тренди 20 червень 2021 // UNHCR. URL: <https://www.unhcr.org/ua/34573> (дата звернення: 24.06.2021).
9. Крахмальова К.О. Правове забезпечення статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2016. Вип. 2(2). С. 43–45.
10. Малиновська О.А. Шляхи вирішення проблеми внутрішніх переміщених осіб: деякі уроки із зарубіжного досвіду. *Стратегія і тактика державного управління*. 2014. № 1 (1). С. 154–163.
11. Міністерство соціальної політики України// МСП. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/19380.html> (дата звернення: 20.06.2021).
12. Проект Ради Європи внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Рада Європи. 2019. URL: <https://rm.coe.int/infographics-2018-2019-ukr-engl/1680a15a78>.
13. Смаль В., Позняк О. Дослідження «Внутрішньо переміщені особи: соціальна та економічна інтеграція в приймаючих громадах» //Проект ПРОМІС. м. Київ. 2016. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/IDP_REPORT_PLEDDG_edited_09.06.2016.pdf (дата звернення: 23.06.2021).
14. Соловійов Є.В. Механізми державного регулювання у сфері внутрішньої вимушеної міграції в Україні : автореф. дис. ... канд. наук. з держ. уп. Київ, 2020. 221 с.
15. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН). UNHCR. URL: <https://www.unhcr.org/ua/> (дата звернення: 25.06.2021).

PECULIARITIES OF ACTIVITIES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS REGARDING THE PROTECTION OF THE RIGHTS OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE

Halyna Lutsyshyn

*Lviv Polytechnic National University,
Department of Political Science and International Relations
Stepan Bandera str., 12, 79000, Lviv, Ukraine*

Yaryna Zavada

*Lviv Polytechnic National University,
Department of Political Science and International Relations
Stepan Bandera str., 12, 79000, Lviv, Ukraine*

The article examines the activities of international organizations to protect the rights of internally displaced persons. Today, the problem of forced migration is becoming global, as military conflicts are increasing the number of internally displaced persons, refugees and humanitarian crises. With the beginning of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, the issue of ensuring the rights of internally displaced persons is extremely important, as since the spring of 2014, about one and a half million people in the country have been forced to leave their places of residence.

The role of the UN, which provides assistance in resolving the issues of internally displaced persons in Ukraine, is analyzed. Equally important is The United Nations Recovery and Peacebuilding Programme, which meets the priority needs of victims of the armed conflict in eastern Ukraine. It should be noted that the United Nations High Commissioner for Refugees is actively involved in the protection of the rights of internally displaced persons in Ukraine. UNHCR provides a variety of assistance to internally displaced persons: directly or through partner organizations. In fact, it can be as temporary housing or minimal financial assistance.

The work of the Council of Europe, which together with the Ukrainian authorities and relevant partners helps to overcome the challenges posed by internal displacement, is outlined. The Council of Europe's activities to protect the rights of internally displaced persons in Ukraine are implemented within the framework of relevant projects funded by voluntary contributions from member states of the Council of Europe and implemented with the assistance of Ukrainian authorities at various levels.

It is determined that all work and coordination of international organizations is based on the Global Humanitarian Response Plan, which provides an assessment of the situation regarding the population of the occupied territories and IDPs. The work on the basis of this plan is carried out with the division into main clusters and in accordance with these clusters the basic needs of the population and the results of meeting these needs are analyzed.

Key words: internally displaced person (IDP), protection of human rights, United Nations, Council of Europe, EU, Ukraine.